

Seksueel misbruik in de kerk

A. van Wolfswinkel, namens de Commissie van advies inzake seksueel misbruik

Op tafel ligt het ‘verslag van bevindingen’ naar aanleiding van de klacht van een jonge vrouw, 26 jaar. Ruim tien jaar geleden had ze pastoraal contact met een ouderling.

De jonge vrouw was eenzaam, worstelde met zichzelf. Bij de ouderling kon ze haar verhaal kwijt. Er was vertrouwen. Hij was nabij. Soms letterlijk, een hand op een knie, een arm om een schouder. Hij zocht regelmatig contact. Tijdens een jv-kamp maakten ze samen een wandeling. Er was een vertrouwelijke sfeer. Plots trok hij haar naar zich toe, begon haar te zoenen. Zij schrok, liet hem begaan... En nu, tien jaar later, vertelt zij het verhaal aan haar wijkouderling.

Adviserende rol

Tijdens de vorige Generale Synode is nadrukkelijk aandacht gevraagd voor seksueel misbruik en de verantwoordelijkheid van de kerk in deze. De Adviescommissie seksueel misbruik in pastorale en/of kerkelijke gezagsrelaties werd ingesteld. Zij heeft een adviserende rol voor de kerkenraden. Sinds de start heeft de commissie over verschillende voorvallen advies uitgebracht. Op gergeminfo.nl wordt de werkwijze van de commissie beschreven. In dit artikel geven we een inkijkje in het werk van de commissie.

De casus in dit artikel is gefingeerd, maar wel realistisch. De kerkenraad heeft de commissie advies gevraagd. Zowel met klaagster als met aangeklaagde is gesproken. Het ‘verslag van bevindingen’ spreekt voor zich. Aangeklaagde bevestigt wat er gebeurd is. Hij voelt zich schuldig, maar zegt dat klaagster het had toegelaten... Na enkele keren had hij afstand genomen. Omdat er geen geslachtsgemeenschap

had plaatsgevonden, had hij het zo gelaten. Daar legt de commissie de vinger bij. In de samenvatting staat het volgende: ‘Sprake was van een langer bestaand pastoraal contact met meerdere grensoverschrijdende incidenten, onvoldoende inzicht in de ernst ervan en de neiging om het eigen gedrag te bagatelliseren. Factoren waardoor herhaling reëel lijkt. Pastorant (klaagster) zat in een afhankelijkheidspositie. De klacht heeft ze vooral gedaan, omdat ze het voorval niet vindt stroken met het dienen als ambtsdrager’.

De bespreking van het ‘verslag van bevindingen’ kost tijd. Het gaat om een complexe situatie, waarin de commissie een gefundeerd advies moet uitbrengen aan de kerkenraad. Vaak gaat het om ingrijpende besluiten met vergaande gevolgen voor betrokkenen. In dit geval stelt de commissie dat de ambtsdrager niet in het ambt kan blijven dienen. Voor beiden (en hun gezinnen) is pastorale zorg nodig.

Uitgangspunten

Bij de afhandeling van een klacht zijn we ons bewust van de specifieke opdracht die de commissie heeft. Die vraagt om een zorgvuldige aanpak.

De commissie heeft een specifieke opdracht. We adviseren de kerkenraden. We zitten dus niet op de stoel van de kerkenraad. De commissie is onafhankelijk en bestaat uit leden met verschillende deskundigheid en komt met een gedegen advies. Maar de kerkenraad besluit uiteindelijk wat ze met het advies doet.

We zitten ook niet op de stoel van de politie. Seksueel misbruik is een ernstig vergrijp, waarvan aangifte kan worden gedaan. Het is goed dit te onderstrepen, richting alle betrokkenen. Tenslotte is de commissie geen hulpverlener. Uiteraard hebben we oog voor het persoonlijk leed van betrokkenen en pleiten we voor het inzetten van pastorale begeleiding en hulpverlening.

De commissie handelt zorgvuldig. De behandeling van een klacht vraagt om een zorgvuldige aanpak. Van hoor en wederhoor. Belangrijk is om de feiten boven water te krijgen, duidelijkheid te krijgen over de ernst en de gevolgen ervan. Om inzicht te krijgen in het risico op herhaling en de schuldbeustheid van de dader. Daarnaast heeft de commissie oog voor de context. Wat doet het binnen het huwelijk, binnen families, binnen de gemeente? Zowel klager als aangeklaagde kunnen rekenen op een integere benadering. Zorgvuldigheid kost tijd en behoedt voor te snelle conclusies. Daarbij beseft de commissie dat ambtsdragers in een kwetsbare positie zitten. Een ongegronde beschuldiging van misbruik dient te worden onderhouden om te voorkomen dat de naam van een ambtsdrager onterecht wordt beklad.

Gericht op heling, op herstel van beschadigde verhoudingen en het behoud van veiligheid binnen de kerk. Juist op dit vlak gaat het om de eer van de HEERE.

In afhankelijkheid. Wij kennen ten dele; God is de Kenner van het hart. Aan Hem komt het finale oordeel toe. Reden genoeg om behoedzaam te handelen. Gericht op heling, op herstel van beschadigde verhoudingen en het behoud van veiligheid binnen de kerk. Juist op dit vlak gaat het om de eer van de HEERE. Hij is de Koning van de Kerk. In de gemeente dient recht te worden gesproken en de tucht gehandhaafd te worden.

De kerkenraad heeft hiervoor het gezag ontvangen. De commissie mag hierin advies uitbrengen, gericht op het welzijn van het slachtoffer, op het welzijn van de dader. In het besef dat God de gebrokenen van hart wil genezen. ‘Hij verbindt hen in hun smarten’ (Ps. 147:3).

